

Jens Krogh

RISE bæredygtighedsrapport – 2016

Dato for dataindsamling december 2016

Bedriftsleder	Jens Krogh
Bedriftens navn	STRATEGI – Jens Krogh
Navn på spørgeskema/scenarie	Jens Krogh
Projekt	Strategi
År	2015 regnskab/2016 øvrigt
Interviewer/landbrugskonsulent	Karsten Simonsen
Dato for dataindsamling	December 2016

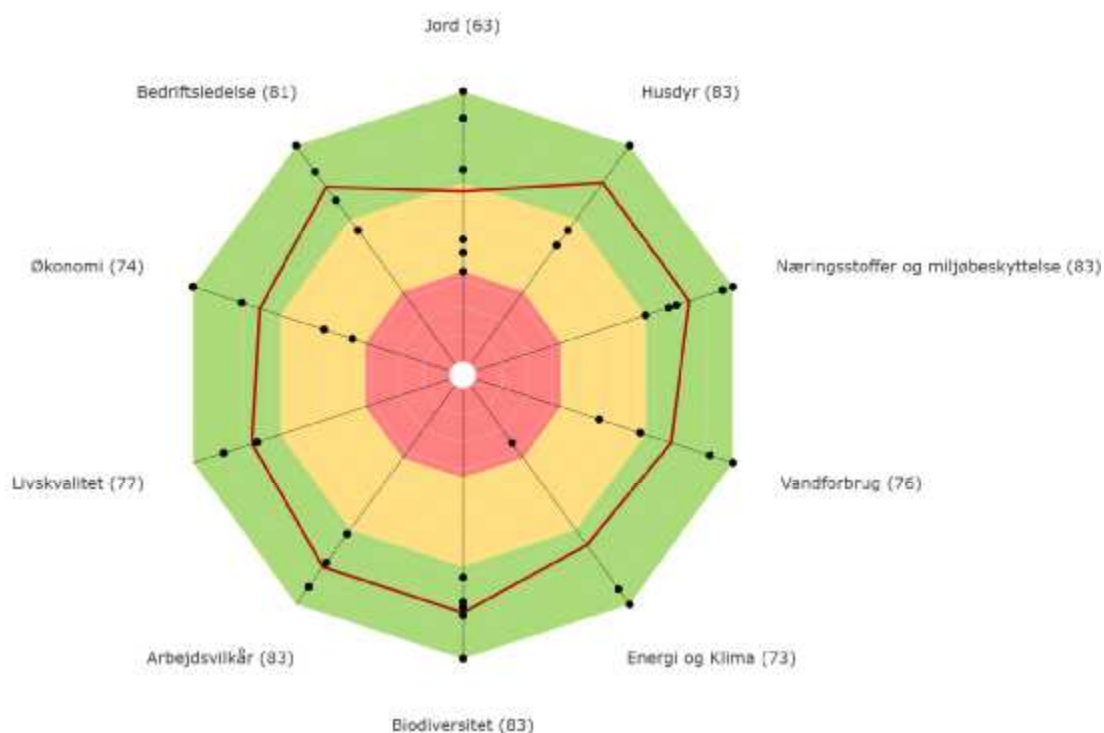
Udarbejdet af:

Karsten Simonsen, Herningvej 3-5, 6950 Ringkøbing.

Tlf. 96801200 Mobil: 51 37 76 12. Mail: kas@vjl.dk

Vestjysk Landboforening

Bæredygtighedspolygon

— Graden af bæredygtighed
● Indikatorer

Dårligt resultat	Medium resultat	Godt resultat
------------------	-----------------	---------------

Bæredygtighedspolygonet symboliserer den overordnede bæredygtighed af bedriften. 100 point gives for den fuldstændig bæredygtige situation. Den røde prik for hver indikator er et gennemsnit af 4 til 7 parametre, der alle er vist med en sort prik. I de fleste tilfælde vægtes hvert punkt ligeligt. Fra 0 til 33 point indikerer en problematisk situation, hvor handling er nødvendig, mens point fra 34 til 66 tildeles den kritiske situation, hvor nærmere undersøgelse er nødvendig. Fra 67 point og opefter er situationen overordnet positiv.

Bæredygtighedspolygonet her viser høj grad af bæredygtighed indenfor 9 af de 10 områder.

Ejeren er interviewet. De anvendte data i undersøgelsen er fra 2015 mht. økonomi og 2016 for øvrige data. Der er en stor grad af bæredygtighed. Der er dog områder, hvor der bør handles og områder, der bør undersøges.

Idéer og anbefalinger

Vinderosion: har været et problem. Yderligere tiltag her kan være læbælter, evt. undgå vårsæede afgrøder, når der ikke er græs.

Jordkomprimering – faste kørespor, ja er igangsat 2016

Udbytter i marken – evt. planteanalyser. Kan der arbejdes med etableringen?

Ydelsen ved kørerne – du har til hensigt at øge denne – hold fast i det.

Husdyr sundhed: der dør for mange dyr. Hvad skyldes det?

Biodiversitet og mangfoldighed er stor på bedriften. En endnu større udbredelse på bedriften kan evt. fås ved at etableres flere vildtstriber og insektvolde. Brug af gamle arter (enkorn, emmer etc.)

Temaer & indikatorer

1	Jord	63
1.1	Jord management	100
1.2	Planteproduktivitet	71
1.3	Organisk stof i jorden	90
1.4	Reaktionstal	45
1.5	Jorderosion	33
1.6	Jordkomprimering	40

Jordens tilstand har en afgørende rolle for røddernes udvikling. En veludviklet rod vil altid bedre kunne finde næringsstoffer samt klare angreb fra skadevoldere. Her vises jordens tilstand og hvordan dyrkningen påvirker dens tilstand. 1.2 Planteproduktivitet: Der er angivet lavere udbytter en DK gennemsnit for hovedparten af afgrøderne. Der er systematik omkring jordprøveudtagning og kalkning. Niveauet for jordreaktion er egentlig god – men ikke for humusarealerne – her er værdierne lave. Med gode niveauer for kalkindhold er der gode vækstbetingelser. Udbytterne i marken er gode. Der er efterafgrøder, hvor det er muligt – og dermed også opbygning af organisk stof i jorden.

Der forekommer vinderosion – ikke på mange arealer, men på enkelte plot.

Der bruges tunge maskiner, og skadelig jordpakning er set.

2	Husdyr	83
2.1	Husdyr management	100
2.2	Husdyrproduktivitet	54
2.3	Mulighed for naturlig adfærd	100
2.4	Dyrevelfærd	100
2.5	Husdyrsundhed	61

En meget høj karakter her – præget af, at produktionen er økologisk.

Husdyr er en integreret del af på produktionen på mange bedrifter. Dyrene skal holdes på en miljømæssigt og art-passende måde, som garanterer dem de "fem friheder": Frihed fra sult og tørst, fra ubehag, fra smerte og sygdom, fra begrænsninger i naturlig adfærd og fra frygt og nød.

Ydelsen fra køerne er lav og tilvæksten på opdræt og stude er forholdsvis lav. Tilvæksten på stude og opdræt er et bevidst valg mht. kødkvalitet.

For 2.5 Husdyrsundhed er det dødeligheden blandt såvel køer som kalve, der trækker karakteren ned her.

3	Næringsstoffer og miljøbeskyttelse	83
3.1	Materialeflow	75
3.2	Gødskning	96
3.3	Plantebeskyttelse	100
3.4	Luftforurening	78
3.5	Jord- og vandforurening	66

Bæredygtig landbrugsproduktion gør brug af velafbalancerede næringsstofkredsløb. Affaldsproduktion og emissioner af skadelige stoffer bør minimeres.

3.1 Materialeflow – forsyningen af N og P i marken: Der er en lidt for lav kvælstofforsyning på ejendommen. Kvælstof- og fosforforsyningen beregnes her til ca. 90 % af behovet: Dette er i forhold til N fra egne husdyr, import samt fiksering fra afgrøder – der kan være en øget produktion af eget protein, for at kunne reducere import fra grovvare. Hestebønne er produceret i 2016.

Luftforurening er primært maskinparken og alderen heraf. Du har nyere maskiner.

3.5 med jord og vand forurening: risikoen for ammoniak fordampning fra besætning, fra importeret husdyrgødning, afgræsningspraksis, samt opbevaring og brug af husdyrgødningen sekundært. Du har stor

import og eksport af husdyrgødning – og der er mange dyr på græs hos dig. Jordforurening: der tilføres importeret husdyrgødning med mulige antibiotika- og tungmetal rester. Erosion spiller også ind her.

4	Vandforbrug	76
4.1	Vand management	48
4.2	Vandforsyning	100
4.3	Intensitet af vandforbrug	91
4.4	Kunstvanding	64

Rent vand er en uundværlig forudsætning for liv.

Et positivt udtryk for bæredygtighed i forhold til vandforbruget på ejendommen.

Vand management/styring: Det kan igangsættes flere vandbesparende foranstaltninger og der genbruges ikke regnvand. Der er en god forsyning med vand. Der anvendes ikke fossilt vand.

4.1 Denne indikator er kun beregnet, hvis der anvendes "blå" vand (taget fra grundvandsmagasiner eller overflade vandområder) på gården (i modsætning til kun "grønt" vand, dvs. regnvand naturligt absorberet af planterne). Interviewpersoner er spurgt om, hvorvidt vandforbruget overvåges, om muligheden for at indsamle regnvand anvendes, hvor det kan lade sig gøre, om de er opmærksomme på de potentielle vandbesparende foranstaltninger, der kan gennemføres på gården og i hvilket omfang sådanne foranstaltninger faktisk er blevet indført. Vand er ikke en begrænset ressource i Danmark.

4.4 En vurdering af, om kunstvanding udføres på en målrettet og effektiv måde, kunstvanding giver økonomisk mening og der er problemer i forbindelse med kunstvanding.

5	Energi og Klima	75
5.1	Energi management	100
5.2	Energiintensiteten i landbrugsproduktionen	93
5.3	Drivhusgasbalance	33

Hvor energi intensiv er produktionen på bedriften og i hvilken grad kommer den tilførte energi (elektricitet og olie) fra bæredygtig kilder? Bæredygtig landbrugsproduktion har en høj energieffektivitet og er uafhængig af ikke fornybare og miljøskadelige energikilder.

Der bruges energi fra diesel – en ikke fornybar ressource. Strømforbruget er fra vedvarende energikilder.

Drivhusgasbalancen beregnes som en konsekvens af dyrkning og energiforbrug, besætningshåndtering, ændringer i dyrkningen af agerlandet og skovarealet (herunder tiltag til at øge humusindholdet i jorden).

Scoren sættes i forhold til globale og/eller EU grænseværdier, og en score på 100 betyder, at bedriften ligger på halvdelen af den emission pr. ha 2,4 t CO₂, der gør at temperaturstigningen globalt kan holdes på under 2° C. Sammensætningen af afgrøder samt brugen af efterafgrøder bevirker, at der bindes CO₂ i jorden – og det er godt. Du har en emission på ca. 3,4 tons/ha.

Der er såvel høj agerjord som mange ekstensive afgræsningsarealer. De ekstensive græsarealer har ikke tidligere har været anvendt til korndyrkning.

6	Biodiversitet	86
6.1	Biodiversitets management	84
6.2	Naturområder med høj naturværdi	100
6.3	Landskabskvalitet	70
6.4	Produktionsintensitet	97
6.5	Mangfoldighed af landbrugsproduktionen	79

Hvordan understøttes det vilde/frie livs mangfoldighed – hvordan passer landbrugsproduktionen med det?

6.1 med biodiversitetsstyring: Du har haft fokus på dette: fremme mangfoldigheden af arter og naturtyper og du har søgt rådgivning på området. Rotorklipning har en negativ indvirkning på insekter i græsset pga. højere arbejdshastighed ved denne type slåning.

Naturområder med høj HNV: FN mål er 17 % af det samlede landbrugsareal, i DK er målet ca. 9 %. Her har vi angivet ca. 15 %. Landskabskvalitet: du har en del læbælter og forholdsvis store arealer. Du har ikke en

forskellighed i græsmarken mht. slæt tidspunkt og måde. Der er mange landskabselementer med høj økologisk værdi i nærheden. 6.3: En vurdering af forbundet infrastruktur af økologisk værdifulde habitat i landskabet, samt hvordan andelen af disse strukturer har udviklet sig over de sidste 10 år.

100 point tildeles, hvis 100 % af agerjorden indeholder eller er i tæt nærhed (< 50 m) til økologisk værdifulde strukturer, og hvis disse strukturers udvikling har fulgt en positiv tendens (+/- 20 point).

Produktionsintensitet angiver antal dyreenheder pr ha. Der er ca. 1,4 DE/ha.

6.5 Mangfoldigheden: middel. Det skyldes, at der sagtens kan være flere arter – herunder mere blandsæd. Det trækker ned, at der ikke anvendes hverken gamle/sjældne sorter eller husdyrracer på bedriften. Der er bier på bedriften.

7	Arbejdsvilkår	83
7.1	Personaleledelse	92
7.2	Arbejdstid	68
7.3	Sikkerhed på arbejdspladsen	92
7.4	Løn og indkomstniveau	81

En høj samlet score på området. Personaleledelse er god. Du har en arbejdssikkerhedskoncept - APV. En arbejdstid med 6 ugentlige arbejdsdage og mange timer. 7.4 med løn og indkomstniveau: Jeres private forbrug og betalte skatter er i et godt leje.

8	Livskvalitet	77
8.1	Beskæftigelse og uddannelse	75
8.2	Økonomisk situation	75
8.3	Sociale relationer	88
8.4	Personlig frihed og værdier	75
8.5	Sundhed	75
8.6	Yderligere livsaspekter	75

Igen i det grønne område. Du er tilfreds med tingene du beskæftiger dig med og har samtidig opnået en tilstand, som du er meget tilfreds med.

9	Økonomi	74
9.1	Likviditet	100
9.2	Indtjening	38
9.3	Økonomisk sårbarhed	81
9.4	Gældsætning	49
9.5	Evne til at forsørge husstanden	100

Den økonomiske levedygtighed er ikke presset. Likviditetsreserven (9.1) er meget god – angiver hvor mange (61) uger - målet er 40 – at bedriften kan fortsætte uden indtægt. Her er det meget højt.

9.2 Indtjening viser bedriftens evne til at generere dens egne ressourcer til investeringer og gældspleje: bedriftens evne til at foretage nødvendige investeringer efter betaling af renter og afdrag inden for en årrække. Hvordan evnen er til at afdrage gælden på grundlag af indtjeningen. Du har foretaget store investeringer og endnu ikke opnået indtjening herfra.

9.3 med økonomisk sårbarhed afspejler her, hvor mange produkter, du sælger fra bedriften. Du sælger såvel EL, mælk, kød som planteprodukter. Mælk fylder mest. Du har flere købere.

9.4 gældsætningen er defineret som sammenhængen mellem indkomsten og gælds niveauet - et udtryk for, hvor mange år det tager at tilbagebetale hele gælden, hvis det samlede årlige cash flow kun bliver brugt til at nedbringe gælden. Her er det igen forholdet, at investering er foretaget, men indtægt er der ikke endnu.

9.5 "Evne til at forsørge husstanden" angiver om indtægten fra landbruget kan forsørge familien - beløbet, der er forbrugt i året set i forhold til indtjening. Også hvordan I ligger i forhold til DK minimums grænsen.

10	Bedriftsledelse	81
10.	Mål, strategier og implementering	88
10.	Adgang til information	100
10.	Risikostyring	61
10.	Robuste relationer	75

Et tal i det grønne område. Strategi og planlægning: her er anført, at du har en overordnet mål for bedriften og du arbejder ud fra en bestemt tidshorizont.

Risiko styring: du siger, at der er forskellige risiko områder: salgsprisen for strøm, som du er afhængig af. Der er en del samarbejde med andre bedrifter om afgrøder og husdyrgødning.

<p>Forklarende noter</p> <p>Du har en gennemtænkt model for driften af ejendommen.</p> <p>Du er bevidst om bedriftens produktions apparat med de stærke og svage sider, der er.</p> <p>Du er bevidst om afhængigheden af den ansatte arbejdskraft, men også om mulighederne, der findes.</p> <p>Idéer og anbefalinger</p> <p>Vær opmærksom på tidspunkt for jord behandling for at hindre skadelig jordpakning.</p> <p>Kan der skabes mulighed for flere afsætningsmuligheder? Du overvejer fjerkræ og svin.</p> <p>Brug af gamle arter (enkorn, emmer etc.)</p> <p>Du har igangsat et biogasanlæg i efteråret 2015.</p> <p>Energi: Nordisk folkecenter for vedvarende energi, Hurup (www.folkecenter.net/dk) – her er der erfaring med anvendelse af planteolie til motorer, der er ombygget fra benzin/diesel.</p>
--

Denne RISE rapport præsenterer resultatet af bæredygtighedsanalysen. Der informeres personligt om analysens resultater så de bliver formidlet klart, der kan stilles spørgsmål og der kan laves en handlingsplan for øget bæredygtighed.

Yderligere information om RISE

<http://rise.hafl.bfh.ch> og www.bæredygtighedstjek.dk

Bern University of Applied Sciences BFH

School of Agricultural, Forest and Food Sciences HAFL, RISE

Länggasse 85, CH-3052 Zollikofen, Switzerland